

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/50/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117215038
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5117215038.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a Mgr. Andreja Kekelyho, v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D.. E. XXX/X, F., 2/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Čsl. E. XXX/X, F., 3/ I. G. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, K. L., žalobcovia 1/ až 3/ právne zastúpení: UHRINČAĽ - VAJDA s.r.o., so sídlom Rybné námestie 1, Bratislava - Staré Mesto, IČO: 51 308 185, proti žalovanému: 1/ B. I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/X, N., právne zastúpený: JUDr. Ivan Glovniak, advokát, so sídlom D. Dlabača 2748/28, Žilina, o vydanie veci, na odvolanie žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/31/2017-692 zo 6. decembra 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. a III. p o t v r d z u j e .

Žalobcom 1/ až 3/ priznáva voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Vo výroku I. zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd konanie v časti eventuálneho petitu o uloženie povinnosti žalovanému v rade 1/, aby zaplatil žalobkyni v rade 1/ sumu 11.000,- eur, žalobkyni v rade 2/ sumu 5.500,- eur a žalobcovi v rade 3/ sumu 5.500,- eur, zastavil (výrok I.). Žalovanému v rade 1/ uložil povinnosť vydať žalobcom v rade 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne umelecké dielo autorky O. N., označené ako „Akty v lese“, technika olej na plátne, v rozmeroch 53 cm x 73 cm, toho času nachádzajúci sa v úschove Okresného súdu Žilina, vedenej pod sp. zn. 1SprV/666/2019 (výrok II.). Žalobcom v rade 1/ až 3/ priznal proti žalovanému v rade 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali voči žalovanému 1/ vydania umeleckého diela autorky O. N., označené ako „Akty v lese“, technika olej o rozmeroch 53 cm x 73 cm (ďalej iba ako „obraz“). Na podanie žaloby boli odkázaní uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 17C/20/2017 zo dňa 04.04.2017, ktorým súd rozhodol o povinnosti žalovaného 1/ zložiť do úschovy Okresného súdu Žilina predmetný obraz, a zároveň žalobcom uložil povinnosť podať proti žalovanému 1/ žalobu o vydanie veci. Žalobcovia tvrdili, že obraz bol svadobným darom autorky obrazu pre žalobkyňu 1/ a jej bývalého manžela A. A. C., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Žalobkyňa 1/ ako spoluvlastníčka obrazu, na základe darovania od jeho autorky a žalobcovia 2/ a 3/ ako spoluvlastníci, na základe zdedenia podielu druhého spoluvlastníka obrazu A. A. C. sa domáhali jeho vydania voči žalovanému 1/, ktorý mal mať predmetný obraz vo svojej držbe. Žalovaný 1/, ako obchodník s umením, získal predmetný obraz od

E. L., s ktorou žil zosnulý A. A. C. pred svojou smrťou v spoločnej domácnosti. E. L. obraz po jeho smrti predala žalovanému 1/, nebola však jeho vlastníčkou, preto žalovaný 1/ nemohol kúpou obrazu od nevlastníka nadobudnúť vlastnícke právo k tomuto obrazu.

3. Okresný súd na základe návrhu žalobcov uznesením č.k. 8C/31/2017- 108 z 25.07.2018 rozhodol o pripustení E. L. do konania ako žalovanej 2/ a o pripustení zmeny žaloby tak, že žalovaný 1/ je povinný vydať žalobcom spoločne a nerozdielne predmetný obraz, alebo eventuálne žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sú spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 11.000,- eur, žalobkyni 2/ sumu 5.500,- eur a žalobcovi 3/ sumu 5.500,- eur. Neskôr na základe čiastočného späťvzatia žaloby žalobcami okresný súd uznesením č.k. 8C/31/2017- 361 z 20.05.2019 konanie voči žalovanej 2/ zastavil a na strane žalovaného tak ostal iba B. I. A., ktorého okresný súd ďalej v konaní označoval ako „žalovaného 1/“. Vzhľadom na to, že vystupoval ako jediný žalovaný nebolo potrebné ho označovať radovou číslovkou. Odvolací súd však jeho označenie aj radovou číslovkou 1/ ponechal, keďže ho tak označoval okresný súd.

4. Predmetom ďalšieho konania tak zostal nárok žalobcov na vydanie obrazu voči žalovanému 1/ a v prípade, že vydanie nebude možné, nárok žalobcov na zaplatenie nimi uplatnených súm voči žalovanému 1/ titulom náhrady škody. Žalobcovia žalobu v časti eventuálneho petitu zobrali späť, pre správanie žalovaného v rade 1/, ktorý po prvotnom tvrdení o tom, že predmetom sporu nedisponuje, súdu oznámil, že predmet sporu má a zloží ho do úschovy súdu. Okresný súd tak konanie v časti, v ktorej žalobcovia zobrali žalobu späť zastavil. Nárok žalobcov na vydanie obrazu právne posúdil podľa ustanovení § 41, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1 a 2, § 133 ods. 1, § 134 ods. 1, 2 a 4, § 460, § 491 ods. 1, § 628 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“).

5. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania ustálil, že predmetný obraz patril do podielového spoluvlastníctva žalobkyne 1/ a nebohého A. A. C., ktorí obraz nadobudli darovaním, ako svadobný dar, od jeho autorky O. N.. Autorka obrazu mala vo zvyku obdarovávať členov rodiny pri príležitosti svadby svojim dielom. Z čestného prehlásenia sestry A. A. C., ako aj z výsluchu jeho brata I. E. C. mal okresný súd preukázané, že tento zvyk bol v rodine známy, aj títo súrodenci A. A. C. boli autorkou obrazu pri príležitosti ich svadby obdarovaní jej dielom, pričom dar bol určený vždy obom manželom. Rovnako mal preukázané, že obraz nevlastnili rodičia A. A. C.. Z vyjadrenia žalobkyne 1/ vyplynulo, že dar im bol odovzdaný prostredníctvom svokry u nej v byte a neskôr sa autorke spolu s manželom zaň poďakovali. Za ťažiskový dôkaz vo vzťahu k úmyslu daryne darovať predmetný obraz žalobkyni 1/ a jej vtedajšiemu manželovi A. A. C. považoval okresný súd výpoveď syna autorky A. I.. Ten výslovne uviedol, že tento obraz darovala jeho matka A. C. a jeho manželke, pričom s oboma mala veľmi dobrý vzťah. Nevedel uviesť, kedy presne k darovaniu došlo, obraz však vedel presne popísať. Bol pri jeho tvorbe, pretože ho tvorila autorka v ateliéri ich rodinného domu, vopred vedel o tom, že autorka bude takýto obraz maľovať a má ho v úmysle následne darovať obom manželom. Potvrdil, že matka obrazy niekedy podpisovala, inokedy nie. Tiež uviedol, že rovnako bol obdarovaný a jeho bratranec E. s manželkou.

6. Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že obraz nadobudol A. C. do svojho výlučného vlastníctva, okresný súd konštatoval, že na preukázanie týchto skutočností žalovaný 1/ neprodukoval žiaden dôkaz. Žalovaným 1/ označená svedkyňa A. N., kolegyňa E. L., uviedla, že informáciu o výlučnom vlastníctve obrazu A. A. C., ktorý ho mal nadobudnúť ešte pred uzavretím manželstva so žalobkyňou 1/ a ide o obraz z roku 1980, mala od E. L.. Táto skutočnosť nemá oporu v zistenom skutkovom stave, pretože A. C. uzavrel manželstvo so žalobkyňou 1/ v roku 1978, t. j. v každom prípade by došlo k darovaniu obrazu až v priebehu manželstva, t. j. opätovne by bolo nutné vyhodnotiť úmysel darcu, ktorý vyplynul práve z výsluchov syna autorky, brata A. C. a čestného prehlásenia sestry A. C..

7. K námietke žalovaného o nedostatku písomnej formy darovacej zmluvy a jej absolútnej neplatnosti okresný súd uviedol, že uvedené nemá oporu v právnej úprave. Zákon ukladá povinnosť uzavrieť darovaciu zmluvu písomne pri hnutelných veciach vtedy, ak nedôjde k odovzdaniu a prevzatíu veci pri darovaní. V prejednávanej veci okresný súd dospel k záveru, že došlo k fyzickému odovzdaniu predmetu darovania autorkou obrazu žalobkyni 1/ a jej manželovi prostredníctvom tretej osoby – matky A. C.. Manželia predmetom daru disponovali a následne sa osobne poďakovali za dar priamo autorke – daryni. Samotné odovzdanie daru prostredníctvom tretej osoby neodporuje zákonu ani dobrým mravom a nezakladá situáciu, kedy je potrebné uzatvoriť darovaciu zmluvu písomne. Darca môže byť pri uzavretí darovacej zmluvy zastúpený aj zákonným alebo zmluvným zástupcom. Ďalej okresný súd

uviedol, že pokiaľ by sa stotožnil s názorom žalovaného 1/o nutnosti písomnej zmluvy, potom vlastníctvo k predmetnému obrazu žalobkyňa 1/

s A. C. nadobudli vydržaním v 3-ročnej vydržacej lehote, nakoľko ho nadobudli dobromyseľne a držba bola nerušená. Záver o vlastníctve obrazu by tak zostal nezmenený. Obraz bol v držbe menovaných najneskôr od roku 1980, pričom vydržacia doba pri hnutelných veciach je 3 roky.

8. Spornou medzi stranami bola aj otázka kedy došlo k vyhotoveniu obrazu autorkou, nakoľko žalobcovia tvrdili, že obraz bol darovaný v roku 1979 a žalovaný 1/, že obraz bol vytvorený v roku 1980. Okresný súd zdôraznil, že v priebehu konania bolo ustálené, že darovanie obrazov autorkou sa dialo až s časovým odstupom po svadbe, čo považoval pre účely prejednávanej veci za podstatné. Zároveň zo znaleckého posudku vyplynulo, že datovanie na obraze je z roku 1980, no je odlišné, ako u iných obrazov z 80-tych rokov a presný výsledok môže priniesť laboratórna expertíza. Datovanie obrazu nepovažoval na účely konania za rozhodujúce, nakoľko ani žalovaný netvrdil, aký vplyv by toto datovanie malo na nadobudnutie obrazu do výlučného vlastníctva A. A. C., keď išlo o obraz vyhotovený po sobáši A. C. a žalobkyne 1/.

9. Po ustálení, že vlastníckymi obrazu boli žalobkyňa 1/ a A. A. C., okresný súd považoval za spornú otázku tvrdeného vydržania vlastníctva k obrazu E. L. a následne žalovaným 1/ ako jej právnym nástupcom. Uviedol, že z tvrdení E. L.

v priebehu sporu vyplynulo, že táto mala obraz nadobudnúť v septembri 2013. Podľa vyjadrení žalobcov obraz bol vzatý z domu žalobkyne 1/ A. A. C. v apríli roku 2014, čomu nasvedčovala aj komunikácia žalobcov v rade 2/ a 3/ v septembri až novembri 2014 a tiež čestné prehlásenia kolegu žalobkyne 1/, ako aj a maliara, ktorý maľoval dom žalobkyne 1/, že obraz sa v decembri 2013 nachádzal v dome žalobkyne 1/. Okresný súd konštatoval, že pokiaľ by sa zaoberal vydržaním vlastníctva k predmetnému obrazu žalovaným 1/ ako právnym nástupcom E. L., nemožno hovoriť o splnení podmienky dobromyseľnej držby. Obraz mohla táto získať do držby najskôr v decembri 2013 a vydržacia doba by uplynula v decembri 2016. Žalovaný 1/ sa najneskôr dňa 30.11.2016 dozvedel o spornosti vlastníctva obrazu, a preto jeho držba nemohla byť najneskôr od tohto dňa dobromyseľná, preto k vydržaniu vlastníctva k predmetnému obrazu jeho osobou nemohlo dôjsť.

10. Ďalej okresný súd uviedol, že prevod vlastníckeho práva k obrazu, počnúc od tvrdeného darovania A. A. C. E. L., neprichádza do úvahy, pretože nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má. Keďže nebohý A. A. C. bol podielovým spoluvlastníkom obrazu o výške podielu 1/2-ice, nemohol previesť vlastníctvo celého obrazu na E. L.. Okresný súd konštatoval, že v tomto prípade neprichádza do úvahy ani výklad o čiastočnej platnosti právneho úkonu v zmysle § 41 Občianskeho zákonníka, pretože obraz by mohol byť darovaný len ako celok. Keďže E. L. platne vlastníctvo k predmetnému obrazu darovaním nenadobudla, ako neplatné vyhodnotil aj ďalšie naň nadväzujúce prevody vlastníckeho práva.

11. V závere poznamenal, že nepripustil zmenu žaloby týkajúcu sa iba formálnej úpravy žalobného petitu v časti, kde žalobcovia požadovali vydanie obrazu po jeho zložení do úschovy Okresného súdu Žilina žalovaným 1/. Žalobcami navrhovaná úprava petitu nemala znaky kvalitatívnej ani kvantitatívnej zmeny nároku.

12. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd na základe ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP v zmysle zásady úspechu v konaní. Žalobcovia 1/ až 3/ boli v konaní úspešnou stranou, a tak im priznal voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Späťvzatie žaloby v časti eventuálneho petitu posúdil ako formálnu úpravu žaloby v dôsledku zmien, ktoré nastali po podaní žaloby a boli zapríčinené konaním žalovaného 1/.

13. Proti výrokom II. a III. rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalovaný 1/, vo vzťahu k výroku I. napadnutého rozsudku odvolanie nepodal, ale navrhol opraviť zrejmu nesprávnosť, ktorá má vplyv aj na správnosť súvisiaceho výroku o trovách konania. Podľa jeho názoru okresný súd nesprávne vyhodnotil, že žalobcovia podali voči jeho osobe žalobu, ktorá obsahuje eventuálny petit. Žalobcovia sa domáhali voči v tom čase žalovaným 1/ a 2/ povinnosti zaplatiť peňažnú sumu spoločne

a nerozdielne, ktorá skutočnosť vylučuje, že v tom prípade sa jednalo o eventuálny petit, nakoľko by sa druhého nároku museli žalovaní domáhať voči tej istej osobe, ktorá mala povinnosť v zmysle primárneho petitu. Žalobcovia tvrdili, že si uplatňujú svoj nárok spoločne a nerozdielne voči žalovanému 1/ a žalovanej 2/. Žalovaná 2/ ale nemala obraz u seba a žalobcovia sa voči jej osobe nedomáhali vydania obrazu. Preto sa v tomto prípade nejednalo o eventuálny petit. Taktiež požadovaná suma nebola odôvodnená hodnotou vecí, ktorú by mal žalovaný 1/ vydať, nakoľko žalobcovia podali žalobu o zaplatenie celkom 22.000,- eur, pričom hodnota obrazu podľa znaleckého posudku bola približne 8.000,- eur. Pokiaľ by sa jednalo o eventuálny petit, tak by žalobcovia nevzali svoju žalobu v tejto časti späť, nakoľko pri eventuálnom petite súd rozhoduje o eventuálnom petite iba vtedy, ak primárnemu petitu nevyhoví. Pokiaľ žalobcovia vzali žalobu čiastočne späť, tak súd mal rozhodovať o trovách konania aj v zmysle záväzného právneho názoru vysloveného v uznesení krajského súdu č. k. 8Co/67/2021-552 z 28. mája 2021. Z jeho strany nebola žalobcom zaplatená žiadna suma peňazí, ktorú požadovali, rozhodli sa pre späťvzatie žaloby bez akéhokoľvek jeho správania, teda zavinili v časti o zaplatenie 22.000,- eur zastavenie konania, vzhľadom k čomu mal súd prvej inštancie dospieť k záveru, že v tejto časti sú celkom jednoznačne žalobcovia povinní nahradiť mu trovy konania.

14. Žalovaný 1/ ďalej namietal, že okresný súd dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu, že má predmetný obraz fakticky u seba. Túto skutočnosť opakovane namietal a napriek tomu, sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevenoval otázke, na základe čoho dospel k záveru, že predmetný obraz má u seba práve on. Okresný súd mal preukázať, že predal obraz ešte pred podaním žaloby, teda nezadržoval ho on, ale svedok P. D.. Následne kúpil obraz od tohto svedka, a to iba za účelom jeho odovzdania do faktickej moci Okresnému súdu Žilina, ktorý ho má odvtedy u seba. Okresný súd tak dospel k nesprávnemu záveru, že v tomto prípade bola dôvodná žaloba o vydanie vecí v čase, keď obraz nijako nezadržoval, ale tento bol fakticky v moci tretej osoby – samotného súdu prvej inštancie. Rozsudok okresného súdu výlučne zaväzuje jeho osobu, ale napadnutým rozhodnutím nebude okresný súd zaviazaný vydať obraz žalobcom. Okresný súd tiež nesprávne konštatoval, že nerozhodoval o pripustení zmeny žaloby s odôvodnením, že ide formálnu úpravu žalobného petitu v časti, kde žalobcovia požadovali vydanie vecí po zložení do úschovy Okresného súdu Žilina. Žalobcovia zmenili svoje tvrdenia, keď pôvodne tvrdili, že obraz má mať u seba on a neskôr svoje skutkové tvrdenia zmenili tak, že predmetný obraz sa nachádza na súde prvej inštancie mimo jeho dispozičnej sféry, čo je podstatná zmena skutkových okolností pri žalobe o vydanie vecí.

15. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam v súvislosti s posúdením, či žalobcovia sú vlastníkami predmetného obrazu, ktorého vydania sa domáhajú. Okresný súd nesprávne konštatoval, že žalobcovia tvrdili, že obraz bol darovaný v roku 1979. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia tvrdili, že dielo bolo vytvorené v roku 1978, v decembri bolo darované žalobkyňi 1/ a A. A. C.. V žalobe vo veci samej odkazovali aj na tento návrh. V replike potom tvrdili, že v roku 1978 A. A. C. a žalobkyňa v rade 1/ uzatvorili manželstvo a krátko po sobáši ako svadobný dar novomanželom bolo dané výtvarné dielo, ktoré vytvorila O. N.. Okresný súd nesprávne uzavrel, že medzi stranami bolo sporné, či uvedený obraz bol vo výlučnom vlastníctve nebohého A. A. C., alebo patril do podielového spoluvlastníctva žalobkyne 1/ a nebohého A. A. C.. V tomto konaní sa nemalo vychádzať iba z týchto dvoch možností, podstatou bola spornosť vlastníckeho práva žalobcov a všetkých skutkových okolností tvrdných žalobcami. Žalobcovia nikdy riadne netvrdili podstatné skutkové okolnosti predmetného darovania, kedy, kde, ako a čo sa vôbec stalo, z čoho žalobcovia usudzujú, že by mal taký obraz patriť do podielového spoluvlastníctva A. A. C. a žalobkyne 1/. Žalobcovia netvrdili, v akom znení mala byť uzatvorená ústna darovacia zmluva a podobne. Netvrdili, kedy údajne mal byť obraz darovaný žalobkyňi 1/ a A. C., teda kedy a ako to skutkovo prebehlo. Žalobcovia nikdy netvrdili, že by autorka diela splnomocnila matku A. C. na uzatvorenie darovacej zmluvy alebo odovzdanie diela, alebo že by sa tak stalo. Pokiaľ žalobkyňa 1/ uviedla, že jej svokra dala obraz od autorky O. N., tak tým myslela, že ten obraz jej dala svokra a jedná sa o obraz, ktorý namaľovala O. N.. Žalobkyňa 1/ nemohla myslieť to, že svokra autorka O. N. splnomocnila na uzatvorenie darovacej zmluvy za autorku, alebo ju splnomocnila na odovzdanie obrazu a koná za autorku. Taktiež, čo sa týka času darovania, súd ani len nedospel k žiadnemu skutkovému zisteniu, nakoľko neuviedol, kedy malo k darovaniu dôjsť. Konštatoval, že obraz bol v držbe menovaných od roku 1980, teda nedospel k nijakému konkrétnemu záveru, ale vychádzal z toho, že to bolo asi najneskôr od roku 1980. Súd k skutkovej otázke, či došlo alebo nedošlo k darovaniu obrazu autorkou, vychádzal výlučne z tvrdení žalobcov, ktoré neboli podložené žiadnym hodnoverným dôkazom. Pokiaľ ide o znalecký posudok, okresný súd z jeho záverov dôsledne nevychádzal. Tento posudok, podľa

žalovaného 1/ vyvracia tvrdenia žalobcov a dôveryhodne preukazuje, že nie je možné, aby autorka tento obraz darovala, či už podľa pôvodných tvrdení v roku 1978, alebo podľa zmenených tvrdení v krátkom čase po svadbe A. A. C. a žalobkyne 1/, nakoľko bolo preukázané, že v tom čase obraz ešte ani neexistoval. Jednoznačne počas celého súdneho konania uvádzal, aký vplyv má datovanie, presnejší rok vyhotovenia obrazu na predmet sporu. Datovanie obrazu autorkou svedčí okrem iného o tom, že obraz neexistoval v čase darovania tvrdeného žalobcami a takto bolo preukázané, že darovanie tvrdené žalobcami alebo nepriamo a sprostredkovane uvádzané svedkami je nepravdivé a nedôveryhodné. Vo svojej podstate nedáva zmysel, aby sa hovorilo o svadobnom dare, pokiaľ sa táto vec daruje 2 roky po svadbe. Pokiaľ okresný súd poukazuje na časť znaleckého posudku ohľadom laboratórnej expertízy, tak aj táto skutočnosť bola nesprávne uvedená. Znalec spomínal laboratórne skúmanie vo vzťahu k prípadnému preukázaniu zásahu do signatúry a vročenia v neskoršom období, a to napriek tomu, že znalec takéto niečo nezistil. Naopak, uviedol, že priezvisko maliarky a letopočet sú napísané identickou farbou, tým istým pigmentom, ktorý možno pozorovať v korunách stromov. Metódy, ktoré znalec zvolil, boli dostatočné pre podstatný záver, že obraz bol vyhotovený až v roku 1980, teda v tom čase už musel byť obraz podľa žalobcov dávno predtým darovaný.

Aj znaleckým posudkom bolo preukázané, že sa nejedná o obraz, ktorý by bol vytvorený pri príležitosti svadby ako nejaký špeciálny obraz. Boli to práve žalobcovia, ktorí mali uniesť dôkazné bremeno, že v čase tvrdeného darovania obraz existoval, pričom k nemu neprodukovali žiaden dôkaz a aj z navrhnutých dôkazov vyplynulo, že obraz v čase žalobcami tvrdeného darovania neexistoval.

16. Ako ťažisko vyhodnotil súd prvej inštancie výsluch svedka syna autorky. Samotná výpoveď syna autorky je vnútorne rozporuplná, nakoľko je vylúčené, aby autorka namaľovala obraz v roku 1980, a súčasne sa tak stalo bezprostredne po uzavretí sobáša, teda v roku 1978. Znaleckým posudkom bolo preukázané, že tento svedok neuvádza pravdivé tvrdenia. Taktiež tvrdil, že sa dozvedel o darovaní od svojich rodičov predtým, ako sa uskutočnilo. Z výpovede žalobkyne 1/ je ale zrejmé, že obraz nedarovala autorka, ale svokra žalobkyne 1/, a tak samotná autorka nevedela, kedy sa darovanie uskutoční a nemohla to svedkovi uviesť.

17. Okresný súd nekriticky a nesprávne vyhodnotil dôkazy, že autorka obrazu mala vo zvyku obdarovávať členov rodiny pri príležitosti svadby svojím dielom. Svedok I. E. C. síce tvrdil, že bolo zvykom v rodine darovanie obrazov, ale taktiež uviedol, že z troch súrodencov autorka darovala obraz iba dvom, nakoľko jeho sestre obraz darovaný nebol. Tento svedok tak uvádzal rozporuplné tvrdenia, ktoré preukázateľne nemôžu byť pravdivé. E. C. síce uviedol, že vylučuje, že by autorka darovala obraz iba A. C. alebo jeho rodičom. Toto svoje tvrdenie ale neodôvodňoval tým, že bol toho svedkom, iba sa domnieval, že tomu tak bolo. Pokiaľ išlo o miesto a spôsob pri darovaní, žalobkyňa najskôr tvrdila, že dielo im nedali rodičia A. C., ale im ho darovala samotná autorka. Všetci svedkovia navrhnutí zo strany žalobcu vypovedali presne to isté, t. j. že neboli prítomní pri darovaní, ale údajne sa mali o darovaní dopočuť. Pokiaľ by okresný súd vyhodnotil vykonané dôkazy riadne, tak by nemohol dospieť k záveru, že bolo preukázané, že obraz bol darovaný A. C. a žalobkyňi 1/tak, ako to tvrdili žalobcovia. Autorka diela nebola prítomná darovania, preto nemohlo dôjsť k odovzdaniu a prevzatíu veci pri darovaní. Nebolo tvrdené ani preukázané žiadne plnomocenstvo alebo iné oprávnenie, že by svokra žalobkyne v rade 1/ konala v mene autorky, dokonca ani len nebolo tvrdené znenie ústnej zmluvy o darovaní alebo plnej moci, ktoré by vedel súd posudzovať, teda či došlo k ústnej darovacej zmluve, či táto bola platne uzatvorená, či bola dostatočne určitá, čo sa týka základných náležitostí alebo z iných dôvodov platná alebo neplatná. V tomto prípade sa nejednalo o darovanie veci za situácie, že darca a obdarovaný sa nachádzajú v tej istej miestnosti alebo byte.

18. Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že pokiaľ by sa aj stotožnil s tým, že je nutná písomná darovacia zmluva, došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k predmetnému obrazu žalobkyňou 1/ a A. C.. Tento názor je však v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Žalovaný poukázal na rozhodnutie sp. zn. 7MCdo 4/2013, ktoré konštatovalo výnimočnosť ospravedliteľného právneho omylu v prípade založenia dobrej viery držiteľa. V tomto prípade ust. § 628 ods. 2 Občianskeho zákonníka je v nezmenenej podobe niekoľko desaťročí a v jeho zmysle darovacia zmluva musí byť písomná v prípade huteľnej veci, ak nedôjde k odovzdaniu a prevzatíu veci pri darovaní. Potom v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 361/2012, v ktorom sa konštatuje, že pokiaľ sa niekto uchopí držby nehnuteľnosti po 1. apríli 1964 na základe ústnej zmluvy o prevode, nemôže byť vzhľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci, aj keď je subjektívne presvedčený, že takáto zmluva

na originálne nadobudnutie vlastníckeho práva postačuje. Držba nehnuteľnosti opierajúca sa o ústnu zmluvu nemôže viesť k vydržaniu nehnuteľnosti. Nie je tak možné nadobudnúť hnutelnú vec – obraz na základe ústnej darovacej zmluvy v roku 1980 tak, ako to tvrdili žalobcovia, dobromyseľne, pokiaľ nedošlo k odovzdaniu a prevzatiu veci pri darovaní a je tak vylúčené ich vydržanie. Žalobcovia sa tak nikdy nestali vlastníckymi obrazu, nakoľko nebolo riadne tvrdené a ani v žiadnom prípade preukázané, že došlo k darovaniu obrazu autorkou žalobkyni v rade 1/ a A. C. a už iba z tohto dôvodu bez ďalšieho bolo potrebné žalobu zamietnuť.

19. Žalovaný ďalej namietal, že okresný súd dospel k nesprávnemu záveru, že v prípade, že ak by aj pani L. nebola vlastníčkou predmetného obrazu, tak nedošlo k vydržaniu obrazu žalovaným. Okresný súd nepochopil správne tvrdenie p. L. a p. N. o množstve darovaných obrazov. Pani L. boli darované A. C. štyri obrazy, z toho tri obrazy autorky O. N. a jeden iné autora. Okrem predmetného obrazu jej teda boli darované dva obrazy od O.. Vo vyjadrenia alebo výpovediach týchto osôb teda neboli žiadne nezrovnalosti. Vykonaným dokazovaním mal súd jednoznačne dospieť k záveru, že A. C. daroval p. L. predmetný obraz v septembri roku 2013. Potom po zarátaní doby držby obrazu jeho právnych predchodcov, viac ako 3 roky držal obraz dobromyseľne a nerušene, pričom v septembri v roku 2016 ho nadobudol vydržaním. Pokiaľ súd považoval za zarážajúce, že obraz bol darovaný za prítomnosti svedkyne N., takýto záver je celkom nesprávny a ničím nepodložený. V situácii, kedy niekto príde domov s úmyslom darovať 4 obrazy, z toho 3 obrazy od O. N., ktoré nie je možné schovať alebo niečo podobné, tak je úplne pochopiteľné, že A. C. sa tieto obrazy rozhodol darovať aj za prítomnosti svedkyne N., ak by aj mal úmysel tieto darovať bez prítomnosti iných osôb, tak by tak nevedel urobiť. Na rozdiel od svedkov, ktorých výpovede súd nesprávne vyhodnotil ako dôveryhodné, ktoré obsahovali celý rad podstatných nezrovnalostí, tak nesprávne poukazoval na neexistujúce nezrovnalosti vo výpovediach svedkyne L. a N.. Žalovaný namietal, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by bol obraz v roku 2014 v dome žalobkyni v rade 1/. Túto skutočnosť nepreukazuje komunikácia žalobcov, na ktorú poukazuje súd, ani ich čestné vyhlásenia. Čestné prehlásenia, ktoré boli predložené, sú dôkazmi,

ktoré sú v rozpore so zákonom, tieto majú protiprávne nahradiť výsluch týchto osôb ako svedkov, pričom z jeho strany nikdy nebolo možné im klásť otázky na preverenie pravdivosti ich výpovede. Z predložených čestných prehlásení nevyplýva, že by sa jednalo o obraz, ktorý je predmetom tohto konania. Čestné prehlásenia sú v rozpore s vykonaným výsluchom svedkov, najmä

p. L. a p. N., teda z tohto pohľadu nedôveryhodné. Za nesprávny považoval aj záver okresného súdu, že prestal byť dobromyseľný k 30.11.2016, že mu právo patrí. Nebolo voči nemu začaté žiadne súdne konanie, ani neboli uvedené žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné považovať za skutočnosti, ktoré by sponchybovali jeho vlastnícke právo k predmetu obrazu. Nakladal s týmto obrazom ako s vlastným, bez akýchkoľvek obmedzení, v decembri roku 2016 ho predal svedkovi D. a tento ho následne 2 roky držal obraz ako vlastný. Okresný súd dospel k nesprávnemu záveru, že do úvahy neprichádza výklad o čiastočnej platnosti tohto právneho úkonu podľa § 41 Občianskeho zákonníka. V prejednávanej veci je totiž nesporné, že obraz mal byť darovaný ako celok, nie iba ako spoluvlastnícky podiel. Z toho, že zmluva je uzatvorená k obom spoluvlastníckym podielom, teda k celku, v žiadnom prípade nevyplýva, že by nemohla byť platná v časti jedného spoluvlastníckeho podielu. Súd zistil, že A. C. bol oprávnený nakladať so spoluvlastníckym podielom vo veľkosti 1/2-ice. Dôvod, že nebol spoluvlastníkom druhého podielu, je dôvod, ktorý sa vzťahuje výlučne k tomuto podielu, ktorého spoluvlastníkom bol A. C., preto povaha úkonu určite nevylučuje, že A. C. nemohol darovať aj len spoluvlastnícky podiel. Vzhľadom na tieto skutočnosti žalovaný 1/ navrhol, aby odvolací súd v napadnutej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietne a prizná mu právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

20. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovaného vyjadrili písomným podaním z 08.03.2024. Vyslovili nesúhlas s dôvodmi odvolania a navrhli rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Uvedli, že pokiaľ ide o ich eventuálny petit, tento bol formulovaný správne a jeho použitie bolo logické a nevyhnutné vzhľadom na konanie žalovaného 1/, ktorý obraz dlhodobo a hlavne vedome zatajoval a odmietal uviesť skutočnosti, kde sa obraz nachádza. Nesúhlasili s tvrdením žalovaného 1/, že sa rozhodli bez akéhokoľvek jeho správania žalobu v časti eventuálneho petitu vziať späť. Naopak, bolo to práve v dôsledku správania žalovaného 1/, ktorý aj napriek vykonateľnému uzneseniu okresného súdu o neodkladnom opatrení obraz vedome a preukázateľne zatajoval a odmietal ho zložiť do úschovy súdu. Až pod hrozbou ukladania pokút v exekučnom konaní k zloženiu obrazu do súdnej úschovy pristúpil. Vo vzťahu k E. L. bola žaloba vzatá v celom rozsahu späť, pričom k späťvzatiu nedošlo v príčinnej súvislosti so správaním E. L., ale v súvislosti

so správaním žalovaného. Okresný súd tak rozhodol procesne správne, ak v rozsudku konanie o náhradu škody voči žalovanému 1/ zastavil, a zároveň im priznal plnú náhradu trov konania. K argumentácii žalovaného 1/, že obraz má fakticky u seba tunajší súd, uviedli, že táto argumentácia nemá žiaden právny význam. Žalovaný 1/v odvolaní účelovo uviedol iba časť záveru súdu prvej inštancie, ktorý neuviedol, že pasívne vecne legitimovaným je osoba, ktorá má vec fakticky u seba, ale ktorá má vec u seba a nemá na to žiaden právny dôvod. Tunajší súd má obraz fakticky u seba na základe právoplatného a vykonateľného uznesenia o neodkladnom opatrení. Úschova súdu je procesným inštitútom, ktorého cieľom je dočasne upraviť pomery jeho účastníkov. Nejde teda o úschovu podľa hmotného práva. Tunajší súd tak nie je hmotnoprávnym držiteľom žalovaného obrazu, ale len miestom plnenia v zmysle uznesenia o neodkladnom opatrení. Pokiaľ by bolo možné pripustiť úvahy žalovaného, tak nariadením neodkladného opatrenia by sa každému vlastníkovi automaticky znemožnil úspech v konaní o vydanie veci, čo je absurdné a priamo v rozpore s účelom neodkladného opatrenia. Ďalej žalobcovia uviedli, že v konaní pred súdom prvej inštancie uniesli ako bremeno tvrdenia, tak aj dôkazné bremeno a na základe vykonaného dokazovania preukázali, že sú vlastníkami obrazu, ktorý žalovaný 1/ neoprávnene zadržoval. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný 1/ hodnoverne nepreukázal svoje tvrdenia ohľadne darovania obrazu zosnulému A. C. zo strany jeho rodičov, ani tvrdenia ohľadom darovania obrazu zosnulým A. C. E. L., tak okresný súd správne ustálil, že skutkové tvrdenia žalovaného 1/ ostali sporné a priklonil sa k ich skutkovým tvrdeniam. Uviedli, že nevidia žiaden rozpor vo výpovediach svedkov E. C. či A. I., ako aj v iných dôkazoch predložených a navrhnutých z ich strany. Práve naopak, všetky dôkazy tvoria ucelený obraz o skutkovom stave, že sú vlastníci obrazu a oprávnení domáhať sa jeho vydania od žalovaného 1/.

21. K odvolacím námietkam žalovaného 1/ smerujúcim k čestným prehláseniam predloženým zo strany žalovaného 1/ uviedli, že tieto čestné prehlásenia pred súdom prvej inštancie nenamietal, ani ich nespochybňoval, a preto jeho odvolacie námietky sú v tomto prípade neprípustné novoty v odvolacom konaní, na ktoré odvolací súd nemôže prihliadať. Žalovaný 1/ sa mal k týmto čestným prehláseniam vyjadriť, čo však neurobil. V súdnom spise sa nenachádza jediný dôkaz, ktorý by spochybňoval zákonnosť získania predmetných čestných prehlásení. Skutočnosť, že dôkaz je v rozpore s iným dôkazom, neznamená jeho nezákonnosť. Za neprípustné novoty v odvolacom konaní označili tvrdenie žalovaného 1/ ohľadom darovania spoluvlastníckeho podielu 1/2-ice k obrazu zo strany zosnulého A. C. E. L., ani tieto tvrdenia žalovaný 1/ neuviedol pred súdom prvej inštancie, ani ich nikdy netvrdil, práve naopak, tvrdil, že zosnulý A. C. daroval E. L. výlučne celý obraz. Pokiaľ ide o možnosti čiastočnej platnosti darovacej zmluvy, v tejto súvislosti poukázali žalobcovia na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo 403/2011, v zmysle ktorého či je neplatná časť právneho úkonu, je potrebné vždy odvodiť výkladom prejavenej vôle účastníkov právneho úkonu. Podľa ich názoru je nezmyselné tvrdiť, že zosnulý A. C. chcel založiť spoločenstvo medzi jeho bývalou partnerkou (žalobkyňou 1/) a súčasnou partnerkou (E. L.), ktoré medzi sebou nemali a nemajú žiadny vzťah, majú oddelené domácnosti a nikdy medzi sebou nekomunikovali. Napokon E. L. aj pri oboch svojich výpovediach potvrdila, že jej predmetný obraz daroval zosnulý A. C. ako celok, a teda aj ona sama vylúčila darovanie spoluvlastníckeho podielu. K tvrdeniam žalovaného 1/ o jeho dobromyseľnosti uviedli, že 30.11.2016 mu bol obraz vrátený p. Q. s tým, že podpísal čestné prehlásenie, v ktorom bolo uvedené, že na tento obraz si uplatňuje právo tretia osoba. V konaní pred súdom prvej inštancie tak bolo bez pochybností preukázané, že žalovaný 1/ v tento deň vedel, že si k obrazu uplatňuje právo tretia osoba a od tohto dňa preto nemohol byť dobromyseľný.

22. Ďalšie podania sporových strán neboli odvolaciemu súdu predložené.

23. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. a III. ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

24. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Takýto postup je v súlade s judikatúrou Ústavného

súdu SR, v zmysle ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celom (pozri napr. III.ÚS 78/05, IV.ÚS 350/09).

25. Z obsahu podaného odvolania vyplýva, že žalovaný 1/ v podanom opravnom prostriedku len zopakoval argumentáciu prezentovanú v prvoinštančnom konaní, s ktorou sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie riadne vysporiadal. Vyplýva z nej, že sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie tak, ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a odvolaciemu súdu opakovane predkladal svoje subjektívne skutkové a právne závery, ku ktorým mal podľa jeho názoru súd prvej inštancie dospieť. Prítom vo svojom odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa prvoinštančný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery.

26. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I.ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II.ÚS 3/97, II.ÚS 251/03).

27. Súd je subjektom, ktorý určuje, čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná. Súdní nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranou sporu. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde (§ 185 ods. 1 CSP). Súdní je povinný súčasne dbať na to, aby nevyvlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený stranou, ak tento poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. O vykonaní alebo nevykonaní navrhnutého dôkazu súdní rozhoduje priebežne počas konania, pričom svoje rozhodnutia o nevykonaní dôkazu je povinný uviesť v odôvodnení meritorneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP). Návrh na vykonanie dôkazu má obsahovať okrem iného aj uvedenie skutočnosti, ktorá má byť vykonaním navrhovaného dôkazu preukázaná. Odvolací súdní dospel k záveru o dostatočnom zistení skutkového stavu veci okresným súdom, nevyhnutným na rozhodnutie a pri svojom rozhodnutí z takto zisteného skutkového stavu veci vychádzal. V súlade s prezentovaným právnym názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade bola uzatvorená platne darovacia zmluva, na základe ktorej právny predchodca žalobcov v rade 2/ a 3/ A. C. a žalobkyňa v rade 1/ nadobudli podielové spoluvlastníctvo k predmetnému obrazu. Súdní prvej inštancie správne namietané dôvody absolútnej neplatnosti uvedenej darovacej zmluvy posudzoval v zmysle jednotlivých okolností súdnej veci a správne sa následne zaoberal aj ďalšími možnosťami prípadného nadobudnutia vlastníctva žalobcov, ako aj žalovaného 1/ k spornému obrazu.

28. Na potvrdenie správnosti záverov rozsudku súdu prvej inštancie a k odvolacím námietkam žalovaného 1/ odvolací súdní uvádza nasledovné:

29. Vychádzajúc z obsahu odvolacej argumentácie žalovaného 1/ v podanom odvolaní (§ 124 CSP) odvolací súdní ustálil, že v úvode odvolania námietky žalovaného 1/ smerovali voči nesprávnemu procesnému postupu súdu prvej inštancie. Okresný súdní mal nesprávne vychádzať z toho, že žalobcovia podali voči žalovanému 1/ žalobu, ktorá obsahuje eventuálny petit. Z obsahu spisu mal odvolací súdní preukázané, že žalobcovia písomným podaním zo dňa 31. júla 2017 (č. I. 19 spisu) žiadali pripustenie pristúpenia do konania na strane žalovaného E. L. ako žalovanej 2/. Zároveň žiadali pripustiť zmenu žaloby, ktorú odôvodňovali tým, že žalovaný 1/ predmetný obraz napriek nariadeniu neodkladného opatrenia nezložil do súdnej úschovy a bráni jeho vydaniu s tvrdením, že predmetné dielo nemá. Z tohto dôvodu pre prípad, že nebude mať žalovaný 1/ dielo u seba, domáhali sa eventuálneho petitu na zaplatenie náhrady škody, a to voči žalovanému 1/, a zároveň voči žalovanej 2/. Možno prisvedčiť žalovanému 1/, že vo vzťahu k žalovanej 2/ nemohlo ísť o eventuálny petit, nakoľko sa voči nej domáhali žalobcovia iba jediného nároku (zaplatenia konkrétnej peňažnej sumy). K okolnostiam eventuálneho petitu sa vyjadril aj odvolací súdní v rámci rozhodovania o odvolaní žalovaného 1/ voči uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 8C/31/2017-486 z 27. novembra 2020, ktorým bolo zastavené konanie voči žalovanej v rade 2/. Odvolací súdní tu konštatoval po oboznámení sa s obsahom spisu, že o eventuálny petit nešlo vo vzťahu k žalovanej 2/.

30. Vo vzťahu k žalovanému 1/ okresný súd správne konštatoval, že ide o tzv. eventuálny petit. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že žalobný petit môže obsahovať aj niekoľko požiadaviek, ako má súd rozhodnúť. Žalobou s eventuálnym petitom sa žalobca domáha, aby súd vyhovel jeho požiadavke (primárnemu petitu) a pre prípad, že primárnemu petitu súd nevyhoví, aby vyhovel jeho ďalšej požiadavke – eventuálnemu petitu. Eventuálnym petitom žaloby sa uplatňuje jeden nárok, pričom jeden petit vylučuje druhý petit (súd napríklad nemôže žalovanému uložiť povinnosť vydať vec, a zároveň aj povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu za vec). Ak súd rozhodne podľa prvého primárneho petitu, o druhom petite už nerozhoduje. Ak rozhoduje podľa druhého (subsidiárneho) petitu, prvý petit zamietne.

31. Žalobcovia sa voči žalovanému 1/ domáhali vydania predmetného obrazu, eventuálne náhrady škody, ktorá vznikla tým, že žalovaný im uvedený obraz nevydá. Žalobcovia ako „páni sporu“ sú oprávnení disponovať so žalobou a určiť rozsah nároku, ktorý si uplatňujú. Žalobcovia svojím dispozitívnym úkonom v časti zaplata náhrady škody zobrali žalobu voči žalovanému 1/ späť, okresný súd preto správne v tejto časti konanie zastavil.

Pre čiastočné zastavenie konania nie je v tomto prípade významné, či išlo o eventuálny petit. Aj v prípade eventuálneho petitu, pokiaľ sa žalobcovia nechceli domáhať eventuálne nároku, mohli v tejto časti žalobu zobrať späť, čo aj učinili a okresný súd správne konanie v tejto časti zastavil. Odvolací súd v jeho postupe nevidel žiadne pochybenie, ani nesprávnosť, ktorú by bolo možné odstrániť opravou, naviac žalovaný 1/ v odvolaní ani neuviedol, čoho konkrétne by sa oprava výroku I. rozsudku okresného súdu mala týkať.

32. Ďalej žalovaný 1/ v odvolaní namietal nemožnosť splnenia súdneho rozhodnutia z dôvodu, že obraz nie je v jeho dispozícii, ale je v úschove súdu a zároveň namietal záver okresného súdu, že pokiaľ nepripustil zmenu žaloby týkajúcu sa úpravy žalobného petitu, ktorou žalobcovia požadovali vydanie veci po zložení do úschovy Okresného súdu Žilina, nepostupoval správne. Odvolací súd sa s touto námietkou žalovaného nestotožňuje, postup okresného súdu považuje za správny a v konkrétnostiach odkazuje na odôvodnenie tohto postupu okresným súdom v napadnutom rozsudku (§ 387 ods. 2 CSP). Žalovanému 1/ bolo neodkladným opatrením uložené, aby zložil do úschovy súdu predmetný obraz. Zároveň týmto neodkladným opatrením bola žalobcom uložená povinnosť podať v súdom stanovenej lehote žalobu o vydanie veci. Žalobcovia príkaz súdu splnili, v stanovenej lehote žalobu podali. Zloženie obrazu do súdnej úschovy na základe neodkladného opatrenia je dočasnou úpravou pomerov medzi sporovými stranami na zabezpečenie výkonu budúceho rozhodnutia a nemá žiadny dopad na žalovaný nárok a na pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 1/ v konaní. Zložením predmetného obrazu do súdnej úschovy nemohlo dôjsť ku skonzumovaniu žalobného nároku voči žalovanému 1/. Žalovaný 1/ neprestal byť osobou, ktorá mala obraz vo svojej dispozícii, len na základe neodkladného opatrenia, ho bol povinný ho dočasne zložiť do súdnej úschovy. Potom odvolací súd vyhodnotil ako správny postup okresného súdu, ktorý nepovažoval úpravu žalobného petitu, ktorou žalobcovia označili miesto, kde sa nachádza obraz, ktorého vydania sa voči žalovanému 1/ domáhajú – súdnu úschovu, za zmenu žaloby. Stotožňuje sa s jeho záverom, že tým nedošlo ku kvantitatívnej, ani kvalitatívnej zmene žalobou uplatneného nároku a tým k zmene žaloby.

33. V ďalších odvolacích námietkach žalovaný 1/ spochybňoval správnosť skutkových a právnych záverov okresného súdu, že žalobcovia sú vlastníci predmetného obrazu. Žalobcovia v podanej žalobe tvrdili, že predmetný obraz bol v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 1/ a jej bývalého manžela A. A. C., ktorí ho získali darom

od autorky obrazu. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k podanej žalobe namietal pravdivosť týchto tvrdení žalobcov a uviedol vlastné tvrdenia, a to, že predmetný obraz bol výlučným vlastníctvom A. A. C.. Odvolacia námietka žalovaného 1/, že tieto skutočnosti medzi stranami okresný súd nesprávne považoval za sporné tak nie je dôvodná. Rovnako nie je dôvodná námietka žalovaného 1/, že okresný súd pri posudzovaní vlastníctva predmetného obrazu vychádzal iba z týchto dvoch možností. Naopak, okresný súd dôsledne vyhodnocoval aj naväzujúce tvrdenia produkované sporovými stranami. Dôsledne sa zaoberal tvrdeniami žalovaného 1/ o nadobudnutí vlastníctva predmetnému obrazu vydržaním. V tejto súvislosti posudzoval otázku začiatku plynutia vydržacej doby u právnej predchodkyne žalovaného 1/ E. L., od ktorej mal predmetný obraz žalovaný 1/ získať kúpou. Vyhodnocoval tvrdenia žalovaného 1/ o tom, akým spôsobom predmetný obraz získala E. L. do svojej dispozície.

34. Žalovaný 1/ ďalej namietal, že žalobcovia nedostatočne skutkovo vymedzili nimi uplatnený nárok. Žalobcovia však v podanej žalobe, aj v rámci svojich tvrdení uviedli rozhodujúce skutočnosti, od ktorých odvíjali svoj nárok. Okresný súd správne z týchto tvrdení vychádzal a zaoberal sa posúdením, či žalobcovia na ich preukázanie označili a predložili dôkazy, ktoré by ich tvrdenia preukázali. Žalobcovia nárok na vydanie obrazu odvíjali

od svojho vlastníctva, ktoré žalobkyňa 1/ mala spolu s právnym predchodcom žalobcov 2/ a 3/ A. A. C. nadobudnúť darovaním od autorky obrazu a žalobcovia 2/ a 3/ následne dedením po A. A. C., ako v pôvodnom obdarovanom. Okresný súd dôkazy ktoré na preukázanie svojich tvrdení žalobcovia označili, vykonal a hodnotil

v súlade s ustanovením § 191 CSP upravujúcim pravidlá hodnotenia dôkazov súdom. Žalovaný 1/ v podanom odvolaní spôsob hodnotenia dôkazov okresným súdom namieta. Odvolací súd po preskúmaní veci však nezistil pochybenia okresného súdu pri hodnotení dôkazov. Okresný súd vykonané dôkazy hodnotil jednotlivo, aj vo vzájomných súvislostiach. Presvedčivo odôvodnil svoje závery o tom, že autorka obrazu mala v úmysle tento darovať a aj ho darovala žalobkyňi 1/ a A. A. C. ako svadobný dar pri príležitosti ich sobáša. Správne, za ťažiskovú považoval výpoveď syna autorky A. I., ktorej hodnovernosť neposudzoval izolovane ale aj vzhľadom na obsah výpovede ďalšieho svedka I. E. C., ktorý uvedené potvrdil, s tým že aj on s manželkou pri uzavretí manželstva dostali od O. N. obraz.

35. Žalovaný 1/ v odvolaní spochybňoval tvrdenia žalobcov o tom, kedy k darovaniu predmetného obrazu malo dôjsť. Namietal, že moment darovania si neustálil ani okresný súd. Okresný súd, ako aj žalobcovia však konzistentne vychádzali z toho, že k darovaniu malo dôjsť po uzavretí sobáša žalobkyne 1/ a A. A. C., t.j. po decembri 1978. Žalobcovia tvrdili, že k vytvoreniu obrazu došlo v roku 1979, kedy došlo aj k jeho darovaniu. Žalovaný 1/ namietal, že k vytvoreniu obrazu došlo v roku 1980. Okresný súd konštatoval, že jednoznačne k vytvoreniu obrazu došlo v čase po uzavretí manželstva žalobkyne 1/ s A. A. C., za významný považoval úmysel darkyne darovať obraz obom manželom a skutočnosť či došlo k vzniku obrazu v roku 1979 alebo 1980 nepovažoval

za rozhodujúcu. K tomuto záveru sa prikláňa aj odvolací súd. Žalovaný 1/ spochybňovaním roku vytvorenia predmetného obrazu nepreukazuje svoje tvrdenia o tom, že obraz bol darovaný jeho autorkou výlučne A. A. C.. Žalovaný 1/ v rámci procesnej obrany tvrdil, že výlučným vlastníkom obrazu bol A. A. C., avšak zo žiadnych ním označených dôkazov táto okolnosť nevyplývala.

36. Žalovaný 1/ v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, ktorý uviedol, že ak by aj pripustil správnosť tvrdenia žalovaného 1/, že pokiaľ predmetný obraz nebol obdarovaným priamo odovzdaný a títo ho mohli nadobudnúť iba na základe písomnej darovacej zmluvy v zmysle § 628 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorej existencia preukázaná nebola, tak tento žalobcovia nadobudli vydržaním. Žalovaný 1/ poukázal

na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 361/2012, ako aj sp. zn. 7MCdo 4/2013, podľa ktorých omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedliteľný,

s ktorými je záver okresného súdu v rozpore. Odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 v, ktorom sa uvádza: „ Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, respektíve ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnou výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ zadržanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

37. Na tento nálezh ústavného súdu reagovala aj rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu, ktorý vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia vydal zjednocujúci rozsudok sp. zn. 1VCdo/1/2024 z 13.05.2024 , vo výroku, ktorého uviedol: „ Právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám osebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim nie vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda, napríklad či zadržanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

38. S poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, odvolací súd právne posúdenie veci okresným súdom o prípadnej možnosti vydržania vlastníckeho práva k predmetnému obrazu žalobkyňou 1/ a jej bývalým manželom A. A. C. na základe ústnej darovacej zmluvy považuje za správne a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje.

39. Okresný súd správne uzavrel, že predmetný obraz bol v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 1/ a jej bývalého manžela A. A. C.. Potom sú správne aj jeho závery, že A. A. C. nemohol platne darovať predmetný obraz ako jeho výlučný vlastník E. L.. Zároveň, však správne, aj v tomto prípade posudzoval možnosť nadobudnutia vlastníctva E. L., respektíve žalovaným 1/, ktorý mal od nej predmetný obraz získať kúpou, vydržaním . Pre posúdenie tejto otázky bolo významné ustáliť, kedy a na základe čoho sa dostal predmetný obraz do dispozície E. L.. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že E. L. predmetný obraz získala v decembri 2013. Žalovaný 1/ v odvolaní namieta závery okresného súdu o tejto skutočnosti, uvádzam čo podľa jeho názoru mal okresný súd na základe vykonaných dôkazov konštatovať. Namieta, že nemohol vychádzať z čestných vyhlásení, ktoré boli predložené žalobcami, ktoré majú protiprávne nahradiť výsluch osôb, ktoré čestné vyhlásenia urobili .

40. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 187 ods. 1 CSP podľa, ktorého za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. V odseku 2 tohto ustanovenia sa demonštratívne vymenúvajú druhý dôkazných prostriedkov medzi, ktoré okrem iných, patrí aj listina. Listina ako dôkazný prostriedok je správa zachytená na takom hmotnom podklade (papier, látka, kameň), ktorý je možné súdu predložiť. Listina poskytuje úplný obraz nej zachyteného textu, ale k jej obsahu môžu byť vznášané rôzne námietky. Ich dôsledkom býva nezriedka vykonávanie ďalších dôkazov: výsluch autora listiny k okolnostiam, za ktorých ju spisoval, k obsahu listiny a podobne.

41. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd v súlade s § 204 CSP vykonal dôkaz žalovaným 1/ označenými listinami - čestnými vyhláseniami, ku ktorým žalovaný 1/ námietky pred okresným súdom nevzniesol, ani nenavrhol doplniť dokazovanie výsluchom osôb ktoré písomné čestné prehlásenie vykonali. Okresný súd tak nemal dôvod vykonať výsluch týchto osôb a správne vychádzal z obsahu ich čestných prehlásení . Keďže pravosť ani pravdivosť ich obsahu nebola zo strany žalovaného 1/ popretá, správne predpokladal, že listina pochádza od toho kto ju podpísal a tiež, že to čo podpísal zodpovedá skutočnosti. Potom je správny jeho skutkový záver, že do decembra 2013 sa predmetný obraz nachádzal v dome žalobkyne 1/ v Kremnici a nemohol byť v septembri 2013 darovaný A. A. C. E. L. .

42. Žalovaný 1/ namietať záver okresného súdu, ktorý pri posudzovaní možnosti nadobudnutia vlastníctva žalovaného 1/ k spornému obrazu vydržaním konštatoval, že najneskôr od 30.11.2016 prestal byť žalovaný 1/ dobromyseľným. Tvrdil, že k tomuto dátumu nebolo voči jeho osobe vedené žiadne súdne konanie, ktorým by si voči nemu niekto nároky k predmetnému obrazu uplatnil. Okresný súd vychádzal z toho, že k tomuto dátumu sa žalovaný 1/ o spornosti vlastníctva k predmetnému obrazu dozvedel, pretože v čestnom vyhlásení zo dňa 21.02.2017 potvrdil, že mu bol predmetný obraz odovzdaný (vrátený) pánom Q., ktorým bol upovedomený o tom, že si vlastnícke nároky uplatňujú žalobcovia. Dobrá viera držiteľa zaniká v okamihu, keď sa tento zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec po práve patrí. Okresný súd dospel

k správne záveru, že pokiaľ 30.11.2016 pán Q. oznámil žalovanému 1/, že si vlastníctvo k predmetnému obrazu nárokuje žalobcovia, objektívne musel mať žalovaný 1/ pochybnosť o tom že mu predmetný obraz patrí. Pre zánik dobrej viery nie je nutné, aby si vlastníctvo k predmetu držby osoba, ktorá o sebe tvrdí, že je vlastníkom, uplatňovala voči držiteľovi v súdnom konaní.

43. Odvolací súd, na základe vyššie uvedených záverov, považoval odvolanie žalovaného 1/ za nedôvodné a rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku II., ako aj v závislom výroku III. ako vecne správny potvrdil. Nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaného 1/, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, mal okresný súd považovať späťvzatie žaloby v časti eventuálneho petitu za zavinené správaním žalobcov a priznať mu nárok na náhradu trov tejto časti konania. Odvolací súd sa v tomto prípade stotožnil so záverom okresného súdu a v podrobnostiach na tento odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

44. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolaniu žalovaného 1/ vyhovieť nebolo, žalobcovia 1/ až 3/ boli v odvolacom konaní úspešní, preto im voči žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

45. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).